

АСПІРАНТСЬКІ СТУДІЇ

УДК 378.147:811.111

НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО ПЕРСУАЗИВНОГО МОВЛЕННЯ: ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ

Світлана Білоус

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотація:

У статті розглянуто сучасні підходи до навчання іноземної мови та обґрунтовано, що навчання студентів-філологів англійського персуазивного мовлення оптимально здійснювати з позицій компетентнісного та комунікативно-діяльнісного підходів. Визначено основні методи й засоби навчання, необхідні для формування в майбутніх філологів умінь вільно використовувати персуазивну стратегію в монологічному мовленні.

Анотация:

Белоус Светлана. Обучение будущих филологов английской монологической персуазивной речи: подходы, методы и средства.

В статье рассмотрены современные подходы к обучению иностранного языка. Сделан вывод о том, что обучение студентов-филологов английской персуазивной речи осуществляется с позиций компетентностного и коммуникативно-деятельностного подходов. Представлены основные методы и средства обучения, необходимые для формирования у будущих филологов умений свободно использовать персуазивную стратегию в монологической речи.

Resume:

Bilous Svitlana. Teaching English monologic persuasive speaking to intending philologists: approaches, methods and means.

The article deals with the current approaches to teaching English as a foreign language. It defines the competency-based approach as well as communicative and action-oriented approach as the key approaches to teaching English persuasive speaking to intending philologists. The teaching methods and means are applied to teach the effective use of persuasive strategy and techniques in the students' monologic speech.

Ключові слова:

інтегративний підхід;
компетентнісний підхід;
комунікативно-діяльнісний підхід;
соціокультурний підхід;
персуазивне мовлення; метод проектів.

Ключевые слова:

интегративный подход, компетентностный подход, коммуникативно-деятельностный подход, социокультурный подход, персуазивная речь, метод проектов.

Key words:

integrative approach; competency-based approach; communicative and action-oriented approach; sociocultural approach; persuasive speaking; project method.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації фахівці іноземних мов мають налагоджувати міжнародні контакти, розвивати співпрацю й порозуміння, ефективно взаємодіяти з зарубіжними спеціалістами та партнерами, виступати посередниками між різними мовами та культурами. Одним з найактуальніших завдань сучасної вищої школи є формування в майбутніх філологів здатності здійснювати ефективну міжособистісну й міжкультурну комунікацію, зокрема вміти логічно й аргументовано доводити власний погляд, обґрунтовувати свої позиції, переконувати співрозмовника, спонукати до взаємодії, виступати перед аудиторією й бути почутими на міжнародній арені. Тому підготовка фахівців з англійської мови передбачає здатність продукувати переконувальне (персуазивне) мовлення в комплексі аргументативних, емотивних і оцінних тактик. Навчання студентів-філологів персуазивного мовлення потребує визначення ключового підходу, методів і засобів навчання, які становитимуть основу для набуття відповідних комунікативних умінь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пошуку оптимальних підходів до навчання іноземних мов присвятили праці багато науковців і методистів, зокрема І. Бім, О. Борщова, Г. Войнова, А. Євсєєв, І. Зимня, Г. Ібрагімов, С. Ніколаєва, Є. Пассов. Значна кількість досліджень стосується ефективних методів організації навчання іноземної мови, зокрема метод проектів висвітлюється в роботах Л. Горобець, Є. Полат, С. Шацького, Дж. Дьюї, У. Кілпатрика. Серед лінгвометодистів засади навчання персуазивного мовлення вивчали О. Баранова, Г. Гаврилова, С. Мусульбес, Г. Проскуріна, І. Слесаренко. Проте вчені-методисти досліджували переважно формування аргументативних умінь у писемному й усному мовленні. Навчання студентів-філологів персуазивного мовлення в комплексі аргументативних, емотивних і оцінних тактик не було приділено достатньої уваги.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення ключових підходів, методів і засобів навчання майбутніх філологів англійського монологічного персуазивного мовлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Услід за Г. Ібрагімовим, підхід розуміємо як ідеологію та методологію розв'язання проблеми: він розкриває основну ідею, філософські, психолого-педагогічні передумови, головні цілі, принципи, етапи, механізми досягнення цілей [7, с. 362]. У лінгводидактиці наявна низка підходів, які спрямовані на досягнення максимально ефективного результату – формування комунікативних умінь. На сучасному етапі серед найбільш поширених підходів науковці виділяють інтегративний, компетентнісний, комунікативно-діяльнісний і соціокультурний.

Інтегративний підхід спрямований на виконання завдань цілісної підготовки майбутніх фахівців не тільки завдяки інтегруванню дисциплін, а й поєднанню методів, форм і організації навчального процесу. Методичний аспект цього підходу охоплює інтегрування методик навчання різних дисциплін з використанням таких технологій, як метод проектів, рольові ігри, кейс-технології, а також проблемні завдання. Організаційно-діяльнісний компонент передбачає інтеграцію форм навчання різних предметів. Змістовий компонент інтегрує навчальну й пізнавальну діяльність суб'єктів навчання [2, с. 6–7].

Інтегративний підхід є важливим у навчанні іноземних мов, проте, як доводить сутність цього підходу, найбільш релевантним він є в практиці викладання іноземних мов студентам нефілологічних спеціальностей: студенти повинні опанувати іноземну мову, одночасно розширюючи фаховий тезаурус. Навчання персуазивного мовлення майбутніх філологів, беззаперечно, інтегрується з іншими дисциплінами, проте акцент пріоритетності залишається на лінгвістичному матеріалі.

Компетентнісний підхід орієнтований на формування в студентів цілісної системи універсальних знань, умінь і навичок, а також самостійної діяльності, які є до певної міри показниками якості освіти, формування ключових компетентностей [9, с. 172] в інтелектуальній, суспільно-політичній, економічній, комунікаційній, інформаційній та інших сферах.

Компетентність – сукупність взаємопов'язаних, динамічних морально-вольових характеристик особистості, що виражають ступінь готовності до реалізації своїх мовних знань, умінь, навичок, досвіду й потенціалу в проблемних ситуаціях у процесі здійснення професійно-мовленнєвої діяльності [6, с. 11]. Компетентному користувачеві мови необхідно володіти низкою компетентностей – мовними, мовленнєвими (зокрема компетентностями в читанні, говорінні,

аудіюванні, письмі), лінгвосоціокультурною, дискурсною, стратегічною, риторичною тощо.

У контексті наведених вище дефініцій персуазивність хоча й не набуває статусу окремої компетентності, проте є невіддільним складником комунікативної компетентності. Тому компетентнісний підхід є одним з ключових у навчанні майбутніх філологів англійського публіцистичного персуазивного мовлення.

Комунікативно-діяльнісний підхід є базовим у сучасній системі іншомовної освіти; він орієнтований на навчання спілкування, використання мови для обміну думками. Означений підхід має такі характеристики: комунікативна поведінка викладача на занятті; використання вправ, що максимально відтворюють значущі для учнів ситуації спілкування; паралельне засвоєння граматичної форми та її функції в мові; урахування індивідуальних особливостей студента; ситуативність процесу навчання, що розглядається і як засіб стимулювання мовленнєвої діяльності, і як умова розвитку мовленнєвих умінь [1, с. 101]. Важливо створити для студента такі умови, які мотивували б до участі в діяльності в межах конкретних життєвих ситуацій.

Метою навчання мови за комунікативно-діяльнісного підходу є опанування всіма видами мовленнєвої діяльності в їх єдності та взаємозв'язку, уміння впізнавати, аналізувати, класифікувати мовні факти, моделювати мовну поведінку згідно з видами спілкування, а також застосовувати отримані знання й набуті вміння у власній мовленнєвій практиці [3, с. 288]. З огляду на вищесказане, комунікативно-діяльнісний підхід визначаємо домінантним у навчанні майбутніх філологів англійського публіцистичного персуазивного мовлення, яке має моделювати за своїми вербальними й паравербальними характеристиками процес реальної комунікації.

Загальновідомо, що для повноцінного спілкування з іноземцями поряд зі знаннями мови мовець повинен володіти знаннями особливостей культури й практичними навичками міжкультурного спілкування й поведінки. Тому *соціокультурний підхід* є вкрай важливим. Соціокультурний підхід спрямований на здобуття лінгвосоціокультурних знань, набуття навичок і вмінь оперування соціокультурною інформацією й застосування її, засвоєння ціннісних орієнтацій лінгвокультур мов, які вивчаються [4, с. 11].

До основних положень соціокультурного підходу до навчання іноземних мов, на думку В. Сафонові, належать: попереднє вивчення соціокультурного контексту функціонування

й навчання іноземної мови в конкретній країні й у конкретному національному середовищі; соціологізація змісту мовної освіти, яка є обов'язковим компонентом мовної підготовки, розвиток самосвідомості учня як культурно-історичного суб'єкта, як суб'єкта діалогу культур, формування в нього загальнокультурних і комунікативних умінь використовувати іноземну мову як засіб міжкультурного спілкування; результат соціокультурної освіти – соціокультурна компетентність, яка забезпечує можливість орієнтуватися в соціокультурних маркерах аутентичного мовного середовища, прогнозувати можливі соціокультурні перешкоди в умовах міжкультурного спілкування й способи їх усунення, соціокультурної самоосвіти; для навчання мови використовується система соціокультурних завдань [13]. Персуазивне мовлення має глибокий лінгвосоціокультурний контекст – кожен текст має низку культурно маркованих персуазивів (вербальних і паравербальних), відображає систему культурних цінностей, емотивний аспект комунікації, риторичні засоби, прецедентні феномени, які експлікують персуазивну інтенцію текстів. Саме тому навчання персуазивного мовлення потребує занурення в лінгвосоціокультурний контекст, студенти повинні оволодіти теоретичними знаннями публіцистичного англомовного персуазивного мовлення, набути навичок уживання персуазивів і умінь продукувати публіцистичні персуазивні тексти.

Для навчання монологічного персуазивного мовлення майбутніх філологів важливо визначити ключові методи навчання.

Метод вправління є таким, що активно впроваджується в будь-якій моделі навчання англійської мови через його визнану ефективність. До розроблення систем чи підсистем вправ звертається нині багато науковців, оскільки означений метод лежить в основі будь-якої авторської методики. Як свідчить аналіз низки наукових праць, навчання усного монологічного мовлення охоплює дотекстову (підготовчу) і текстову (власне продукування тексту) роботу [8, с. 176; 10, с. 178]. Услід за вченими-методистами, ми вважаємо, що на підготовчому етапі навчання майбутніх філологів персуазивного мовлення слід здійснювати за допомогою системних вправлянь у рецепіюванні й репродукуванні текстів. На етапі власне продукування ми застосовуємо метод проєктів.

У навчанні майбутніх філологів усного монологічного персуазивного мовлення використовуємо такі вправи:

Рецептивні комунікативні вправи на читання (для ознайомлення з лінгвостилістичними

й прагматичними особливостями текстів з доміантною персуазивною стратегією; для розширення соціокультурних і лінгвосоціокультурних знань студентів; для вдосконалення вмінь читання).

Рецептивні комунікативні вправи на аудіювання (для ознайомлення з прагматичними, лінгвістичними й паралінгвістичними (фонаційними, мімічними, пантомімічними) особливостями текстів з доміантною персуазивною стратегією; для розширення соціокультурних і лінгвосоціокультурних знань студентів; для вдосконалення вмінь аудіювання).

Умовно-комунікативні вправи (для формування лексичних, граматичних і фонетичних мовленнєвих навичок, необхідних для створення й виголошення персуазивного монологічного мовлення в жанрах аналітичного коментаря-характеристики особистості/організації / події та публічного виступу).

Комунікативні продуктивні вправи на говоріння (для формування комунікативних умінь створювати аналітичні коментарі й публічні виступи). Ці вправи студенти виконують у форматі підготовки й виголошення проєктів, самостійно конструюючи відповідні тексти й використовуючи різноманітні джерела – друковані тексти, відеоматеріали тощо.

На текстовому етапі застосовується метод проєктів. Услід за Л. Горобець, метод проєктів розуміємо як спосіб організації самостійної діяльності студентів, результатом якого є творче, нестандартне практичне виконання певного завдання та презентація його результатів [5].

Навчальні проєкти у вищій школі – це самостійна дослідницька діяльність студентів, роль викладача при цьому зводиться до організатора такої роботи. Дослідницький характер проєктів в навчанні персуазивного мовлення має два аспекти: 1) дослідження композиційних, стильових, вербальних і невербальних засобів вираження стратегії переконання в процесі аналізу текстів, 2) пошук, аналіз і вивчення додаткової інформації, яка складає зміст повідомлень, розширення знань студентів з різних галузей, зокрема соціології, історії, економіки, політології тощо. Інтегрування означених аспектів сприяє гармонійному розвитку мовленнєвих умінь та ерудиції особистості, її соціокультурних знань. Метод проєктів має такі переваги: спрямованість на творчу самореалізацію особистості студента; розвиток інтелектуальних можливостей, вольових якостей, креативного мислення; розширення світогляду, системи соціальних знань, творчих здібностей, умінь пошукової діяльності студентів [5].

Проект має бути спрямованим на виконання творчого завдання [12]. Творчим завданням у межах нашого дослідження є створення проекту, який має охопити аргументативні, емотивні й оцінні персуазиви, вербальні й паравербальні засоби комунікації. Творчість студента виявляється в пошуку інформації та способів її презентації під час продукування аналітичного коментаря чи публічної промови.

Беручи за основу типологію проектів Є. Полат [12], для навчання персуазивного мовлення майбутніх філологів ми обираємо творчі пошукові ролі міжпредметні багатоосібні середньострокові проекти.

Творчий характер виявляється в тому, що кожен проект студенти готують у форматі аналітичного коментаря або публічного виступу; використовують низку вербальних і паравербальних персуазивів (зокрема посилань, цитувань, графіків, відеоматеріалів, фотоматеріалів тощо).

Пошуковий характер виявляється в тому, що студенти самостійно займаються пошуком необхідної інформації, її аналізом і компілюванням для створення проекту.

Рольовий характер полягає в тому, що кожен, хто виголошує певну частину проекту набуває певного рольового статусу, наприклад, журналіста-репортера, політика, громадського діяча, який хоче змінити думку слухачів, спонукати їх до певних дій. Лише рольовий статус мовця, на нашу думку, здатен мотивувати його до використання емотивних і оцінних тактик.

Міжпредметність полягає в тому, що проекти присвячені суспільній, політичній, економічній тематиці, тому студенти повинні розширювати своє когнітивне поле знаннями зазначеної тематики.

Багатоосібний характер криється в тому, що в підготовці й виголошенні проекту задіяні кілька учасників. Усіх їх об'єднує спільний інтерес до проблематики, яку охоплює проект. Роботу зі збирання інформації проводять усі студенти одночасно: кожен має зібрати свій обсяг матеріалу, проаналізувати його, структурувати в змістовно-композиційний блок. Так само кожен виголошує свій блок інформації. Проте важливою умовою є композиційна цілісність виголошеної частини, щоб кожен студент вчився правильно вибудовувати персуазивні тексти певних функціональних типів мовлення. Наприклад, публічний виступ-обґрунтування має кілька змістовно-композиційних частин, кожна з яких складається з тези, аргументів, прикладів. Саме така частина має стати предметом підготовки й виголошення студентами.

Середньострокові проекти передбачають тривалість роботи з підготовки проекту близько 1-2 тижнів. За цей час можна знайти достатньо інформації для підготовки аналітичного коментаря або публічного виступу тривалістю 10-20 хвилин, а міні доповіді – до 5 хвилин.

В організації роботи з підготовки проектів студентами-філологами орієнтуємося на шість етапів, розроблених Л. Горобець [5]:

1) підготовчий етап (формування груп, вибір теми, проектування очікуваного результату, оголошення критеріїв оцінювання);

2) реалізація проекту (визначення функціонального підтипу тексту, складання загальної структури та плану, виділення мікротем, формулювання тез, аргументів, прикладів, добір вербальних і невербальних засобів персуазивності, добір відеоматеріалів, графічної, фотографічної й аудіоаочної для обґрунтування чи спростування висунутих тез);

3) презентація проекту в мінігрупах (цей етап як репетиція перед захистом проекту вказує на можливі недоліки та шляхи їх усунення);

4) публічний захист (презентація кінцевого результату роботи, оцінювання проекту);

5) рефлексія (аналіз виступів, власних і чужих проектів, самооцінка, висловлення зауважень, обговорення);

6) заключний (оформлення результатів, презентація у форматі монологу з використанням відео-, фото- й аудіосупроводу, висунування нових проблем).

Наступним, украй важливим кроком є визначення *засобів навчання*. Під засобами навчання іноземних мов розуміємо всі матеріали, усі знаряддя навчального процесу, завдяки яким поставлені цілі навчання й виконання конкретних завдань реалізуються більш успішно за мінімальних затрат часу й зусиль.

Визначення засобів навчання персуазивного мовлення залежить від його лінгвостилістичних, жанрово-композиційних, паралінгвістичних особливостей, специфіки процесу організації та виголошення.

Для підготовки персуазивного публічного виступу або аналітичного коментаря, що ґрунтуються на особливостях персуазивного мовлення, студент повинен:

– володіти фактуальною інформацією з проблеми, якій присвячена доповідь, системою конкретних фактів, посилань на авторитетні джерела, які утворюватимуть інформаційне й раціонально-аргументативне поле майбутнього повідомлення;

– володіти композиційними, стильовими засобами публічного виступу й аналітичного коментаря, системою вербальних персуазивних

засобів, які слугують для реалізації аргументативних, емотивних і оцінних тактик;

– володіти паравербальними й невербальними персуазивними засобами;

– володіти риторичними особливостями персуазивного мовлення під час його озвучування.

Відповідно до означених вимог, студенти мають використовувати:

1) друківані автентичні тексти для одержання фактуальної інформації, вербальних засобів персуазивного мовлення;

2) аудіо- та відеоматеріали для одержання фактуальної інформації, вербальних, невербальних і паравербальних засобів персуазивного мовлення; ці матеріали використовуються для аналізу й наслідування вербальних і паравербальних засобів персуазивного мовлення в процесі його подальшого продукування;

3) комп'ютерні програми (Power point) для створення проекту у форматі презентації з використанням відеосюжетів, фотоматеріалів тощо.

Отже, основними засобами навчання визнаємо: друківані автентичні тексти, аудіо- та відеоматеріали, комп'ютерні програми (Power point).

Друківані автентичні тексти, які характеризуються інформативністю, цілісністю, зв'язністю, прагматичною настановою, завершеністю, домінантною персуазивною стратегією, як засіб навчання спрямовані на репрезентацію лінгвальної та екстралінгвальної інформації, необхідної для створення персуазивного публічного виступу або аналітичного коментаря. Для роботи використовуються тексти, дібрані викладачем (для читання й аналізу персуазивних засобів, персуазивних тактик) і самостійно студентами (для збирання фактуальної інформації з метою використання її надалі в проектній роботі, для розширення знань персуазивних засобів і тактик, а також їх використання в самостійному монологічному мовленні).

Аудіо- та відеоматеріали є головним засобами навчання. Вони здатні синхронізувати зображення дії (зоровий ряд) і звуку (мовлення) в плані одного й того ж висловлення або дії особи [11, с. 275].

Відеофонограма виконує низку навчальних функцій: слугує джерелом інформації; створює зорову або зорово-слухову опору в процесі презентації нового фонетичного, лексичного, граматичного, лінгвосоціокультурного матеріалу; забезпечує необхідну ситуативну основу для організації умовно-комунікативного або комунікативного мовлення; є засобом активізації всіх видів навчальної роботи

в аудиторії [11, с. 276]. Окрім цього, відеофонограма сприяє організації аудитивної самостійної роботи, спрямована на вилучення фактуальної інформації, вербальних, невербальних і паравербальних засобів персуазивності, що дає змогу студентам наслідувати останні в процесі самостійного продукування персуазивних монологів. Для роботи використовуються відеофонограми, дібрані викладачем (для перегляду / прослуховування й аналізу персуазивних вербальних, паравербальних і невербальних засобів комунікації, персуазивних тактик) і самостійно студентами (для збирання фактуальної інформації, персуазивних засобів і тактик для використання її надалі в проектній роботі, використання відеофрагментів як композиційних елементів продукованих аналітичних коментарів і публічних виступів).

Загалом для підготовки проектів ресурси мережі Інтернет є основним джерелом добору найбільш нової й актуальної інформації – відеофрагментів, друківаних текстів, фотоматеріалів, цитатного матеріалу тощо.

Для підготовки презентаційної частини проекту використовуємо комп'ютерні програми (зокрема Power point). Презентація монологів, аналітичних коментарів і публічних виступів має звітно-навчальний характер і супроводжується рефлексією. З одного боку, студенти звітують про свою виконану роботу – презентують аналітичний коментар або публічний виступ, а з іншого – студенти-слухачі, аналізуючи запропоновані монологи, аналітичні коментарі й монологи-виступи, систему персуазивних тактик і вербальних, паравербальних і невербальних засобів їх вираження, розширюють своє інформаційне поле, а також збагачують свій тезаурус вербальними, паравербальними й невербальними засобами персуазивного мовлення.

Висновки. Отже, аналіз наукових джерел дав можливість встановити, що навчання майбутніх філологів англійського публіцистичного персуазивного мовлення має здійснюватися з позицій компетентнісного та комунікативно-діяльнісного підходів, а також ураховувати положення соціокультурного підходу. Основними методами навчання визнано метод вправ (який реалізується за допомогою рецептивних комунікативних вправ на читання й аудіювання, умовно-комунікативних, комунікативних продуктивних вправ) й метод проектів (творчі пошукові ролі міжпредметні багатоосібні середньострокові проекти). Обгрунтовано, що друківані автентичні тексти, аудіо- та відеоматеріали й комп'ютерні програми (Power Point) є головними засобами

навчання майбутніх філологів англійського персуазивного мовлення.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в доборі низки текстів для аналізу

й наслідування персуазивних стратегій і тактик і в розробленні підсистеми вправ для набуття студентами продуктивних персуазивних умінь.

Список використаних джерел

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. — М.: ИКАР, 2009. — 448 с.
2. Борщева О. В. Структура интегративного подхода к обучению иностранному языку [Электронный ресурс] // Вестник МГГУ им. М. А. Шолохова. Педагогика и психология. — Москва, 2011. — № 1. — С. 5—8. — Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/struktura-integrativnogo-podhoda-k-obucheniyu-inostrannomu-yazyku> (дата звернення: 24.03.2017).
3. Бочкова Н. В. Обучение языкам в рамках коммуникативно-деятельностного подхода: интеграционная модель [Электронный ресурс] // Ученые записки ОГУ. Серия: Гуманитарные и социальные науки. — 2011. — № 4. — С. 288—292. — Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/obuchenie-yazykam-v-ramkah-kommunikativno-deyatelnostnogo-podhoda-integratsionnaya-model> (дата звернення: 25.03.2017).
4. Войнова А. В. Методика совершенствования иноязычной социокультурной компетенции студентов бакалавриата при обучении второму иностранному языку : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания» / Войнова Анна Владимировна. — Нижний Новгород, 2013. — 25 с.
5. Горобец Л. Н. «Метод проекта» как педагогическая технология [Электронный ресурс] / Горобец Л. Н. // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 3: Педагогика и психология. — 2012. — № 2. — Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/metod-proekta-kak-pedagogicheskaya-tehnologiya>. (дата звернення: 04.03.2017).
6. Евсеев А. Б. Компетентностный подход к профессионально-языковой подготовке менеджеров туризма в вузе : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Евсеев Андрей Борисович. — Москва, 2011. — 24 с.
7. Ибрагимов Г. И. Компетентностный подход в профессиональном образовании [Электронный ресурс] // Образовательные технологии и общество. — 2007. — № 3. — Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/kompetentnostnyy-podhod-v-professionalnom-obrazovanii-1> (дата звернення: 24.03.2017).
8. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. — [вид. 2-е, випр. і перероб.]. — К.: Ленвіт, 2002. — 328 с.
9. Налиткина О. В. Компетентностный подход как основа новой парадигмы образования [Электронный ресурс] // Известия РГПУ им. А. И. Герцена. — 2009. — № 94. — Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/kompetentnostnyy-podhod-kak-osnova-novoy-paradigmy-obrazovaniya> (дата звернення: 24.03.2017).
10. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению / Ефим Израилевич Пассов. — М.: Рус. яз., 1989. — 276 с.
11. Писаренко В. И. Видеоматериалы как средство обучения иностранным языкам // Известия ЮФУ. Технические науки. — 2003. — № 2. — Режим

References

1. Azimov, E. G., Shchukin, A.N. (2009). *New Dictionary of Methodological Terms and Concepts (theory and practice of teaching language)*. Moscow: IKAR Publishing. [in Russian]
2. Borshcheva, O. V. (2011). The structure of an integrative approach to foreign language teaching. *Bulletin of Moscow State Humanitarian University named after M. Sholokhov, 1*, 5–8. Retrieved from : <http://cyberleninka.ru/article/n/struktura-integrativnogo-podhoda-k-obucheniyu-inostrannomu-yazyku> (24.03.2017). [in Russian]
3. Bochkova, N. V. (2011). Language teaching in the framework of communicative and action-oriented approach: integrative model. *Scientific Notes of Orel State University. Series: Humanitarian and Social Sciences, 4*, 288–292. Retrieved from : <http://cyberleninka.ru/article/n/obuchenie-yazykam-v-ramkah-kommunikativno-deyatelnostnogo-podhoda-integratsionnaya-model> (25.03.2017). [in Russian]
4. Voinova, A. V. (2013). *Methodology of developing bachelors' socio-cultural competence in teaching second foreign language: abstract of thesis for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences: 13.00.02*. Nizhny Novgorod. [in Russian]
5. Gorobets, L. N. (2012). "Project method" as a pedagogical technology. *Bulletin of Adygeya State University. Series 3: Pedagogy and Psychology, 2*. Retrieved from : <http://cyberleninka.ru/article/n/metod-proekta-kak-pedagogicheskaya-tehnologiya> (04.03.2017). [in Russian]
6. Yevseev, A. B. (2011). *Competency-based approach to acquiring foreign language for travel managers in the HEIs: abstract of thesis for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences: 13.00.08*. Moscow. [in Russian]
7. Ibragimov, G. I. (2007) Competency-based approach in the professional education. *Educational technologies and society, 3*. Retrieved from : <http://cyberleninka.ru/article/n/kompetentnostnyy-podhod-v-professionalnom-obrazovanii-1> (24.03.2017). [in Russian]
8. Nikolayeva, S.Yu. (2002). *Methodology of teaching foreign languages in the secondary schools. Course Book. 2nd ed.* Kyiv: Lenvit. [in Ukrainian]
9. Nalitkina, O. V. (2009). Competency-based approach as a basis of a new paradigm in education. *Bulletin of Herzen State Pedagogical University, 94*. Retrieved from : <http://cyberleninka.ru/article/n/kompetentnostnyy-podhod-kak-osnova-novoy-paradigmy-obrazovaniya> (24.03.2017). [in Russian]
10. Passov, E. I. (1989). *Fundamentals of communicative method in teaching speaking foreign languages*. Moscow: Rus.yaz. 276 p. [in Russian]
11. Pisarenko, V. I. (2003). Video-materials as means of teaching foreign language. *Bulletin of Southern Federal University. Series Technical sciences, 2*. Retrieved from <http://cyberleninka.ru/article/n/videomaterialy-kak-sredstvo-obucheniya-inostrannym-yazykam> [in Russian]
12. Polat, E. S (2000). Project method at the foreign language lessons. *Foreign Languages at School, 2*, 31–36. [in Russian]
13. Safonova, V. V. (1998). Issues of socio-cultural education in language pedagogy. Cultural studies aspects in language education. Moscow: Evroshkola, 27–35. [in Russian]

доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/videomaterialy-kak-sredstvo-obucheniya-inostrannym-yazykam> (дата звернення: 24.03.2017).

12. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. — 2000. — № 2. — С. 31—36.
13. Сафонова В. В. Проблемы социокультурного образования в языковой педагогике / В. В. Сафонова // Культуроведческие аспекты языкового образования. — М. : Еврошкола, 1998. — С. 27—35.

Рецензент: Павленко А.І. – д.пед.н., професор

Відомості про автора:

Білоус Світлана Віталіївна

svetabilous@gmail.com

Київський національний університет

імені Тараса Шевченка

вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01033, Україна

doi: <http://dx.doi.org/10.7905/nvmdpu.v0i18.1915>

Матеріал надійшов до редакції 02. 06. 2017 р.

Прийнято до друку 16. 06. 2017 р.

Information about the author:

Bilous Svitlana Vitaliivna

svetabilous@gmail.com

Taras Shevchenko National University of Kyiv

60 Volodymyrs'ka St., Kyiv, 01033, Ukraine

doi: <http://dx.doi.org/10.7905/nvmdpu.v0i18.1915>

Received at the editorial office 02. 06. 2017.

Accepted for publishing 16. 06. 2017.